لمړی او وروستی خاطره

لیکنه : استاد نوراحمد «قران مل»

نیټه: ۱۴۰۳قوس۱۴

الحمدلله وکفی وسلام علی عباده الذین الصطفی!

قال تبارک الله تعالی!

وَمَنْ يُؤْتَ الْحِكْمَةَ فَقَدْ أُوتِيَ خَيْرًا كَثِيرًا [1]

د کندهار پوهنتون د غونډو په تالار کې د محضر درنو حاضرینو د پوهنتون رهبري هیئت، د پوهنتون مخکي رئیس پوهاند وثیق صاحب ، درنو استادانو او ګرانو محصلانو !

السلام علیکم ورحمة الله وبرکاته!

د افغانستان په معاصر تاریخ چي کله د افغان تاریخ یادونه کیږي د پنځو شخصیتونو د ځېرو جوليي د خلکو ذهن رادننه او خطور کوي.

د هیواد د معاصر د تاریخي تیوری اړوند د معاصر افغانستان تیوریسن حاجي میرویس خان «هوتک» او د موډرني حکومتولی په سیستم کي د ملي دولت او حکومت ستراتیژیست لوړ درشل احمد شاه «ابدالي» چي د میرویس خان نیکه د تیوري په تقلید يې د منظمي حکومتولی بنسټ ایښئ دی یادیږي.

ددې دوو درنو څیرو تر څنګ د معاصري شرقي نړی او نړی والو اسلامي نهضتونو را بیداروونکي افغان سید جمال الدین څیره چي د نړی والو سیاسي بیداریو سرچينې هم په معاصر وخت او سیاست کي د نوموړي د عميقو کار[illegible] تر[illegible] [illegible]ر منځته سړي [illegible] یادوني [illegible]ه.

Ketabton.com

د شرقي اسیایي تاریخ په قدامت، سپړني او د هندیکو ژبو په پوهه سره د معاصر، ماضي او قدیمي تاریخ په راسپړنو کي د سیمي او هیواد د تادر تاریخ د پنځونو را راسپړلو اړوند معلومات تر شا پریښي دروند استاد مرحوم علامه عبدالحی «حبیبي» دی.

تر حبیبي وروسته د ژور تحقیق، فنونو په راپیژندني او معاصرو «وجهه تسمیه ګانو» په ځانګړي مهارت را پیژندني سره مرحوم استاد علامه عبدالشکور رشاد صاحب څیره چي د افغان تاریخ پر افق به تر ډیره ځلیږي.

درنو!

---

[1] سورت البقرة ۲۶۹ ایت

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مرحـــوم لـــوی اســـتاد علامـــه حبيبـي د مړينـي پرمهـــال چـي زه لا کـــوچنی وم او زمـــوږ د ځينـــو دوســـتانو کورونــه پــه کابـل کي وه او زه هــم کلــه کلــه د مرحــوم پــلار ســره کابـل کي وم، د تلويزيــون پــر ســکرين د مرحــوم «حبيبي» د مړيني رپورټ د هغه د ليدني بې برخي کړئ وم.

خـو د هغـه کشـرتوبه مـي تلوسـه وه چـي درانـه شخصـيت د ليـدني فـيض مـي پـه برخـه سـي، غالبـاً ۱۳۷۷ ل کـال بــه وو، درونــد اســتاد رشــاد لــه کابلــه کنــدهار تــه راغلئ او دلتــه پخپـل کــورکي اســتوګن وو، او د ســيمې فرهنګي کـړی يې د ليـدني لپـاره پـر را مـاتي وې، مـا هـم هځـه وکـړه چي وې ويـنم، کـورتې وغلـم صـرف د ليـدني پـه منظـور يـو څـو دقيقـې ور سـره تيـري کـړې، بيـا وروسـته پـه ۱۳۸۳ ل کـال کي لـه خپـل خـوريي خليـل الله هـوتکي سـره کابـل تـه ولاړم، چي يـوه ورځ مـو د رشـاد صـاحب پـه ژونـد زيـارت کولـو تـه ور ايسـته، اسـتاد د مهربـان او درانـه سپينږري په دود تر روغبړ وروسته پوښتنه وکړه:

د چا دکورنۍ يې؟

ما دپلارنوم ور واخيست.

بيايي راته وويل: نور مشران دي را وپيژنه نيکه دي څوک وو؟

د نيکــه د نامــه پــه ور ښــوولو مســکی ســو او پــه درانــه ږډ آواز يــې راتــه وويــل: ښــه، دا مـي انــډيوال وو او کتابخـانې تـې ورتلـم، ددې سـره سـم زمـا سـره يـو کـوچني ټايـپ ريکـارډر را سـره وو. دده بې اجـازې مي د ثبـت بـټن پـر وواهه، ده هم څه نه راته وويل.

زمـوږ د کـورنۍ پـه هکلـه چي بايـد مـا د يـو چـا څـه اوريـدلي وای لـه مرحـوم اسـتاد رشـاده مي واوريـدل، چي نـوي خبـري پکښـي وې، وروسـته يـې د پښـتو ژبـي پـر دوو تـورو (ږ او ښ) اوږدې او مفصـلي خبـري وکـړې، بيـا يـې د «دري او فارسـي» اړونـد اوږد بحـث وکـړ او دايـې يـې لـه خبـرو ښـکاريده چي اصـلاً دري هـم خپلـه فارسـي ده او د ځينـو سياسـي ملحوضـاتو لـه درکـه د وخـت حکومـت دا نـوم ورتـه غـوره کـړئ. د اسـتاد مرحـوم دا ثبـت خبـري چي تقريباً ۶۰دقيقئي يوه فيته کيږي په کورني «غريبک کتابتون آرشيپ» کي ساتله کيږي.

د اســتا د پوښــتنو انــداز د مفــاهيې يــا Communication پـه برخـو کي د پرانيسـتو ۱۳ موډلـو پوښـتو څخه د «استنطاقي» ډول درلود.

د اســتاد دوهمــه خــاطره زمــا لپــاره نــه، بلکي د هغــه د ټولــو خواخــوږو لپــاره دردوونکې وه، ســهار مهــال مــو زمــوږ د يــوه دوســت مولــوي متوکــل احمــد «متوکــل» کــره چــای چيښــلې، د قــوس ۱۱ نيټــه وه، د متوکــل صــاحب ميربـزي مامـا انجنيـر عبـدالغفور «خـدام» زمـا مرحـوم قبلـه ګـاه «حـاجي عبدالحميـد اخنـدزاده غمجـن» ته ، وټلفون ته تر جواب ويلو وروسته وويل: حاجي ګل اغا !

اســتاد رشــاد صــاحب پــه ســخت حالــت کي دی او وزيــر اکبرخــان روغتــون تــې انتقــال کــړئ، کــه مــو خوښــه وي، پوښــتني تــه بــې ورســو. بيلــه متوکـل صـاحبه نــور ... تـر چـايو چيښـلو وروسـته پـه تيزفتـار مـوټرکي را سپاره سوو ، زما کشر ورور حاجي عبدالخالق «احدي» موټر د روغتون پر خوا رارهي کړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

روغتــون تــه پــه رســیدو لــوړ منـزل تــه پــه ور پورتــه کېــدو ســره د اســتاد مشــر زوی محتـرم ډاکټـر طــارق رشــاد، د هغــه زوم مرحــوم ډګــروال صــاحب، داســتاد رشــاد لمســی ښــاغلی حامــد متواضــع او د اســتاد درنــه او پتمنــه لــور کوکــو رشــاد حاضــر وه، د اســتاد دصــحی علائمــو د کنتـرول او چــک کولــو لپــاره دروغتــون د روغتیــا پالانو تر څنګ ډاکټر صاحب طارق «رشاد» هم ور سره بوخت وو.

د ورتــګ پــر مهــال او تــر یــوه پــاو یــا دشــلو دقیقــو پــوري استــاد ددې وو چي څــوک وپېژنــي، زمــوږ لــه پــلار، بیــا لــه خــدام او وروســته ... ســره یــې د کمــزورو خبـرو او ضــعیف احســاس لنــډه مفــاهمې وروســته اســتاد ددې ســو، چي لیــدونکي تکلیــف ورنکــړي، ګــړی ور ســره وو، دا مهــال چي د اســتاد د شــکري د معاینــات نتیجــه را وړه ســوه،او بیــا چي ډاکټـر صــاحب رشــاد یــې فشــار وکــوت، څــه اندیښــنه یــې څرګنــده کــړه، چي پــه طبابــت کي د فشــار دلــوړوالي ســره د شــکري کښــتوالی مناســب ..... بیــا وروســته څــه فریشــانه غونــدي وو، خــو لا اختــه وو، مــوږ پــه اطــاق کي د ازدحــام د مخنیــوي پــه خــاطر ځني رخصــت ســوو، د روغتــون څخــه د راوتلــو وروســته پــه لار کي خــدام صاحب ته زنګ راغئ.

پر استاد دي اللهﷻ ورحمیږي.

ددې ســره د ژونــد دمېنې څخــه ددې ســتر انســان جســماً تــګ وکــړ، خــو تــر شــا یــې د معنــوي نــړۍ جزیــرې پریښــووې .

«خدایــــــــه څــــــــه ســــــــــول هغــــــــــه ښــــــــــکلي ښــــــــــکلي خلــــــــــک
په ظاهر په باطن سپین سپیڅلي خلک»

درنښت

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library